

Verborgen stem

Van Parinoush Saniee verscheen eveneens
bij Ambo|Anthos uitgevers

Verlangen naar vrijheid

MELD JE AAN VOOR ONZE NIEUWSBRIEF

Zo blijf je op de hoogte van de nieuwste boeken van Ambo|Anthos uitgevers en ontvang je leuke extra's, zoals prijsvragen, exclusieve aanbiedingen en leesfragmenten. Ook word je geïnformeerd over onze lezingen, signeersessies en over andere interessante bijeenkomsten die wij geregeld organiseren.

Anmelden kan via www.amboanthos.nl/nieuwsbrief

Parinoush Saniee

Verborgen stem

Vertaald uit het Engels door
Karien Gommers

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 3428 3

© 2004 Parinoush Saniee

© 2016 Nederlandse vertaling Ambo | Anthos uitgevers,

Amsterdam en Karien Gommers

Oorspronkelijke titel *Pedar-e aan digari*

Oorspronkelijke uitgever Roozbahan

Omslagontwerp b'IJ Barbara

Omslagillustratie © Mohamad Itani/Arcangel Images

Foto auteur © Wahid Saberi

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

1

‘Shahaab, ben jij dit?’

‘Ja.’

‘Wat was je klein! Wie houdt je zo stevig vast?’ Ik staarde naar de foto. Wie was dat? Was dat... De moeder zonk me in de schoenen en mijn tong voelde zwaar aan. Verward keek ik om me heen, op zoek naar een uitweg. Het huis zat vol. De helft van de gasten was al gearriveerd. Waar haalde mijn moeder al die mensen vandaan? Was volwassen worden nu echt zo belangrijk? Dit feestje was bedoeld om me eraan te herinneren dat ik twintig jaar oud werd, bijna een man, maar zelf voelde ik het niet als een grote verandering. Lachend en pratend bewogen de gasten zich door het huis. Ik wist niet goed hoe ik me als gastheer moest gedragen. Toen er nog een paar mensen binnenkwamen en de andere gasten zich om hen heen schaarden, maakte ik van de gelegenheid gebruik om het dak op te gaan. Hoewel het geen hoge trap was, stond ik te hijgen toen ik boven was en de deur achter me sloot.

Een vertrouwd stemmetje in me zei: ‘Wat is er nu weer met je aan de hand?’ En zoals altijd klonk mijn automatische reactie: ‘Ik weet het niet...’

Ik kon de mensen beneden nog steeds horen. De stilte en rust die ik zocht waren hier niet te vinden. Ik liep door de kamer, opende de deur naar het dakterras en ging naar buiten. Een koele bries streek langs mijn voorhoofd en ik haalde diep adem. Toen ik naar de verboden trap op het dak keek, ging er een pijnscheut door mijn rug. Telkens als ik die trap zag, gebeurde er iets in mijn verwarde geest en voelde ik die scherpe pijn. Ik klom de trap op. Hoelang was het geleden dat ik hier boven was geweest? Een dag? Honderd jaar? Terwijl het verleden opborrelde, viel ik met halsbrekende snelheid achterwaarts. Ik werd kleiner, steeds kleiner. Ik ging midden op het dak op het terras zitten en voelde me weer een jongetje van vier, sprakeloos van angst.

Vanaf het moment dat ik beseftte dat ik niet kon praten, werd ik gevoelig voor het woord ‘stom’. Telkens wanneer iemand me zo noemde, werd ik boos. Ik begon te schreeuwen en met dingen te gooien, of ik haalde naar iemand uit en schopte een scène. Maar vanaf het moment dat ik de waarheid had geaccepteerd veranderde dat allemaal. Ik werd niet meer boos als iemand me ‘stom’ noemde. In plaats daarvan leek het of er iets in mijn keel werd gepropt en iemand naar mijn hart klauwde. Alle kleuren om me heen werden dof en de zon hield op met schijnen. Ik kroop in een hoekje, legde mijn hoofd op mijn opgetrokken knieën en probeerde me zo klein mogelijk te maken. Zo klein dat niemand me kon zien. Ik wilde niet meer spelen en kon niet meer lachen. Niets kon me gelukkig maken. Zo’n bui kon soms wel een dag of twee duren. En dat is lang voor een vierjarig jongetje.

Net zo lang als een paar maanden voor een volwassene. Misschien was het toch beter om agressief te reageren. Dan kreeg ik op mijn kop en ging ik huilen. Zo'n bui was veel sneller voorbij. Langer dan twee uur duurde dat niet.

Voordat ik wist wat het betekende, dacht ik dat 'stom zijn' iets positiefs was. Als ze me zo noemden, was ik blij omdat ze het allemaal zo vrolijk zeiden. Mijn neef Khosrow was de eerste die in de gaten had dat ik stom was en me zo begon te noemen. 'Wat ben je toch een grappige stomme jongen,' zei hij zodra hij me zag. 'Doe eens een handstand voor me, dan krijg je een snoepje. Goed zo.'

Als ik deed wat hij zei, begon hij te lachen. Hij moedigde me aan en gaf me een beloning. Mijn nicht Fereshteh was ook al dol op me. 'Kleine stommel!' zei ze altijd tegen me, en daarna gaf ze me een knuffel. Ze rook heel lekker, vond ik. Ze lachte om de dingen die ik deed en kocht snoep en ijs voor me. Ik was gek op snoep en ijs, maar eerlijk gezegd vond ik het nog fijner om haar blij te zien. Daar wilde ik alles voor doen.

Omdat iedereen lachte als ze me 'stom' noemden, veronderstelde ik dat het aardig bedoeld was. Dat lachende mensen niet noodzakelijk blij hoefden te zijn begreep ik toen nog niet. Ik was niet voor niets stom.

Voordat ik deze duistere waarheden had ontdekt leken de dagen lichter en de lucht helderder. Ik kon uren doorbrengen in onze kleine tuin, waar ik de aarde en de bladeren bestudeerde en de bruine wormen die na een regenbui tevoorschijn kwamen. Elke minuut ontdekte ik iets nieuws. Onze eenzame boom was een sympathieke vriend die elk jaar na onze nieuwjaarsvakantie in bloei stond van blijdschap omdat hij me weer zag. Een paar dagen later was de

bloesem weg en zag de boom er heel anders uit. En nog later droeg hij heerlijke rode kersen. Die kersen konden me niet veel schelen, maar de bloesem was alleen bedoeld om mij welkom te heten, omdat ik meer dan wie ook van hem hield.

Soms speelde ik met het licht dat door de plooien van de gordijnen naar binnen viel en werd ik totaal in beslag genomen door de stofjes die door de lucht zweefden.

's Nachts stonden er heldere sterren aan de hemel. De maan was echter een heel ander verhaal. Hij was als een koppig kind dat zich geen enkele regel liet opleggen. Het was zijn taak om de nachtelijke hemel op te lichten, maar als hij er geen zin in had, liet hij zich niet zien. Soms verscheen hij op onverwachte momenten en glipte hij naar het midden van de hemel. Soms zag ik hem 's ochtends naast de zon; ondeugend glimlachend trok hij dan bleek weg, zodat niemand hem kon zien. Hij kon ook speels zijn. Dan zat hij achter me aan om het zwembad en stond stil op precies hetzelfde moment als ik. Nooit zette hij per ongeluk een extra stap. Ik begon te geloven dat we door een onzichtbare draad met elkaar verbonden waren, dat hij me volgde omdat hij mijn vriend was. Soms lag ik op de stretcher in de tuin naar hem te staren. Als de anderen zich bewogen, volgde de maan hen niet. Hij was net als ik. Niemand kon hem dwingen iets te doen wat hij niet wilde. Ja, ik was de maan, en Arash, die altijd op tijd was en nooit iets verkeerd deed, was de zon.

Voordat ik besepte dat ik stom was, bevond ik me in een staat van opperste bewustzijn. Ik ben me alles nooit meer zo scherp bewust geweest als toen.

Het was een verschrikkelijke dag toen ik begreep dat ik stom was. Ik was op weg naar mijn oom, die een paar huizen van ons vandaan woonde. Khosrow was met zijn vrienden

aan het spelen op straat. Hij was niet zoals Arash, die altijd een boek zat te lezen. In plaats daarvan was hij speels en ondeugend. Mijn oom zei altijd: ‘Moet je Arash zien! Hij is een jaar jonger, zit bij jou in de klas en is elk jaar de beste van allemaal, terwijl jij slecht presteert en je examens over moet doen. Hij wordt vast dokter en jij eindigt nog als zijn chauffeur. Let op mijn woorden!’

Fataneh, Khosrows moeder, werd altijd boos als ze dat hoorde. ‘Wat een onzin! Mijn zoon heeft Arash tien keer in zijn zak.’ Ik keek naar Khosrows zak, maar volgens mij paste daar niemand in. ‘Bovendien is Arash maar een paar maanden jonger in plaats van een heel jaar. Ze hebben hem vroeg naar school gestuurd, terwijl mijn zoon in de klas zit waar hij hoort te zitten. Zoals jij het zegt klinkt het alsof hij is blijven zitten!’

‘Dat gaat een dezer jaren ook gebeuren. Let op mijn woorden.’

‘Tss. Als hij niet bij de besten hoort, komt dat door jou. Zij geven hun kinderen complimentjes, terwijl jij onze arme zoon voortdurend kleineert.’

Fataneh was een vreemde tante. Als mijn moeder er niet bij was, zei ze altijd: ‘Dat kreng denkt dat ze heel wat is omdat ze naar de universiteit is geweest. Stel je voor dat elke loser die heeft gestudeerd daar zo mee te koop zou lopen. De volgende keer dat ik haar zie zal ik haar er eens goed van langs geven. Goddank is dit kind achterlijk, anders zou ze over al haar kinderen lopen opscheppen.’

Dat soort dingen zei ze in mijn bijzijn, en omdat ik stom was, kon ze er zeker van zijn dat ik het niet aan mijn moeder zou doorvertellen. Maar zodra ze mijn moeder zag, vergat ze alles wat ze had gezegd. In plaats van haar ervan langs te

geven praatte ze haar naar de mond en zei bijvoorbeeld: 'Jij hebt gestudeerd, dus jij begrijpt alles beter dan wij.'

Moeder werd er verlegen onder en antwoordde: 'Dat is niet waar!' Ik had medelijden met Fataneh, omdat ze alles zo snel vergat. Als ik had kunnen praten, zou ik haar daaraan herinnerd hebben.

Op die noodlottige dag riep Khosrow me zodra hij me in het oog kreeg. 'Hé daar, stomme Shahaab, kom eens hier.' Ik rende naar hem toe en ging naast hem staan. Hij knielde voor me neer, legde zijn handen op mijn schouders en zei: 'Goed zo! Ik wil mijn vrienden laten zien wat voor grappige stomme jongen je bent. Daarna krijg je een ijsje van me. Leg je hoofd hier neer en leun met je benen tegen de muur.'

De grond was vuil en daar hield ik niet van. Ik keek om me heen, op zoek naar een betere plek.

'Waar wacht je op?' zei Khosrow. 'Je was altijd zo'n braaf stommerdje. Schiet op! Leg je hoofd voor me neer.'

Ik had geen keus. Gehoorzaam legde ik mijn hoofd op de grond en mijn benen tegen de muur. Iedereen begon te lachen. Toen zei hij: 'Laat je nu over de grond rollen, zodat je helemaal onder het stof zit.'

Ik aarzelde. Moeder werd vast en zeker boos als ik mijn kleren vies maakte.

'Schiet op en luister naar me. Kom, jongens, moedig hem aan.'

Zijn vrienden begonnen te klappen. Er zat niets anders op. Iedereen wilde dat ik het deed, dus ik ging op de grond liggen. De kinderen riepen: 'Goed zo, stomme! En nu rollen!'

Hoe langer ik over de grond rolde, hoe blijer ze werden. Ik wist dat mijn moeder boos zou zijn, maar dat was niet meer

belangrijk. De blijdschap van Khosrow en zijn vrienden was het waard.

Faraj, de dikkerd, zei: 'Doe je alles wat hij je vraagt?'

'Natuurlijk,' antwoordde Khosrow in mijn plaats. 'Hij is mijn eigen kleine stommerdje.'

Faraj keek om zich heen en zei: 'Vraag hem dan eens om uit deze sloot te drinken.'

'Dat zal hij niet doen,' antwoordde Farhad. 'Hoe stom hij ook is, daar zal hij niet uit drinken.'

'Maar Khosrow zegt dat hij alles doet wat hij vraagt.'

'Ja, dat doet hij ook,' pochte Khosrow.

'Ik wed dat hij niet uit die sloot zal drinken. Wat denk jij? Zullen we wedden?'

'Wat zet je in?'

'Mijn zakmes. Maar als hij het niet doet, moet jij me je fiets geven.'

'Wat is dat nou voor weddenschap? Een fiets voor een mes? Ik ben hier niet de imbeciel, dat is hij.'

'Oké, maar mag ik hem dan een week lenen?'

'Nee, wel één dag.'

'Oké, afgesproken.'

Khosrow liep naar me toe, legde zijn arm om mijn schouder en zei: 'Shahaab, ik wil dat je deze jongens laat zien hoe gehoorzaam je bent. Als je uit deze sloot drinkt, neem ik je daarna mee naar de broodjeszaak en dan krijg je een lekker broodje en een ijsje van me. Oké?'

Nee! Ik wilde het niet! Bah! Het water in de sloot was zwart en er zaten wormen in. Het stonk verschrikkelijk. Ik draaide me om.

'Luister, Shahaab. Maak me niet belachelijk in het bijzijn van mijn vrienden. Je houdt toch van me? Eén slokje maar.'

Ik was bang voor de wormen in het water. Ik trok mijn schouder los uit zijn greep en wilde naar huis rennen. Maar ik had nog geen drie stappen gezet of hij pakte me van achter bij mijn shirt vast.

‘Hé, waar ben jij van plan heen te gaan? Je gaat nergens naartoe voordat je uit deze sloot hebt gedronken.’

Ik kon wel janken en voelde me misselijk. Met zijn hand op mijn nek duwde hij mijn hoofd naar de sloot.

‘Kom op, jongens, moedig hem aan. Kijk, hij gaat drinken.’

Niemand klapte. Het leek of ze allemaal misselijk werden. Khosrow duwde mijn hoofd naar het water. Het puntje van mijn neus raakte het slijmerige stinkwater. Ik had het gevoel dat ik stikte.

Ineens gebeurde er een wonder. Khosrows hand werd slap zodat ik mijn hoofd kon afwenden. ‘Laat hem gaan, gek!’ hoorde ik Arash roepen. Ik viel opzij. Ik had niet van het water gedronken, maar had wel slijm in mijn gezicht. Ik moest ter plekke overgeven.

‘Wat wil je van die jongen, idioot! Ben je soms gek geworden? Als hij van dat water drinkt, gaat hij dood.’

‘Je broer is de idioot! Hij doet alles voor een ijsje. Hij wilde van dit water drinken in ruil voor een broodje. Ja, toch?’

‘Ja,’ zei Faraj. ‘Je broer is gek. Je zou hem niet buiten moeten laten.’

‘Hou je mond. Je bent zelf gek.’

‘Jullie zijn allebei gek. Als jij normaal was, zou je niet zo hard studeren.’

Boos pakte Arash me bij de hand en trok me mee naar huis.

Toen ik Shadi aan het voeren was, hoorde ik een deur slaan. Ik schonk er geen aandacht aan, totdat ik Shahaab zag. Hij zat onder de modder en het slijm en hield de hand van Arash vast. ‘O mijn god! Wat is er met je gebeurd? Je weet toch dat je je kleren niet vies mag maken?’

Arash, boos en bijna in tranen, vertelde me het hele verhaal. Met elk woord voelde ik het bloed naar mijn hoofd stijgen. Ik trilde over mijn hele lijf. Ik tilde Shadi op, greep Shahaab bij zijn hand en zonder te letten op wat ik aanhad liep ik naar het huis van Hossein en Fataneh. Toen we er waren, liet ik Shahaabs hand los. Ik drukte op de bel en de deur ging open. Meteen pakte ik Shahaabs hand weer vast. Nadat we de tuin hadden doorkruist, liepen we de hal in. Even later stonden we oog in oog met Fataneh, die haastig en ongerust naar ons toe kwam. Hossein, Shahin, Fereshteh en Khosrow zaten voor de televisie. Op de salontafel stond een dienblad met thee.

Fereshteh rende naar voren en nam Shadi van me over.

Ik schonk geen aandacht aan haar. Ik kon alleen maar naar Khosrow kijken. Mijn hart ging als een bezetene tekeer en met een stem die me zelf vreemd in de oren klonk schreeuwde ik: ‘Wat doe je dit kind aan? Durf je hem wel te pesten? Hij had ziek kunnen worden als hij dat water had gedronken. Wist je dat niet? Waarom moet je hém steeds hebben?’

‘Daar kan ik niets aan doen,’ antwoordde Khosrow onschuldig. ‘Hij doet alles voor ijs of snoepjes. De kinderen plagen hem omdat hij stom is. Ik let erop dat ze hem niet slaan.’

‘Wat bedoel je met “stom”? Schaam je je niet om hem uit te schelden? Hij is allesbehalve stom.’

‘Wind je niet zo op,’ klonk Hosseins kalme stem. ‘Waarom ben je zo boos? Het ene kind is nu eenmaal slimmer dan het andere. Sommige kinderen, zoals Arash, zijn bijzonder begaafd en hebben een hoog IQ. Anderen, zoals hij hier, zijn wat langzamer.’

‘Hij is helemaal niet langzaam. Jullie plakken hem allemaal een etiket op.’

‘Waarom wil je de waarheid niet accepteren?’ zei Fataneh op spottende toon. ‘Een kind dat op deze leeftijd nog niet praat moet toch wel achterlijk zijn.’

‘Het feit dat hij niet praat heeft niets met achterlijkheid te maken. De dokter heeft gezegd dat sommige kinderen gewoon laat beginnen te praten. Het zegt niets over zijn intelligentie.’

‘Wat een onzin! We hebben nog nooit een intelligent vierjarig kind gezien dat niet kan praten. Mijn Khosrow praatte al voordat hij kon lopen.’

‘Niet waar! Hij praatte al toen hij nog in je buik zat,’ rea-

geerde ik boos. ‘Maar, zoals je ziet, is hij helemaal niet zo slim. Dus vroeg beginnen met praten zegt niets over iemands intelligentie.’

Fataneh tuitte haar lippen en zei: ‘Wat zei je? Hossein, hoorde je wat ze zei over mijn zoon?’

Hossein stond op en kwam naar me toe. Hij moest zijn best doen om kalm te blijven. ‘Beheers je een beetje,’ zei hij. ‘In plaats van boos te worden zou je beter kunnen nadenken over wat er met dit kind moet gebeuren.’

Mijn stem klonk steeds harder. ‘Er is niets met hem aan de hand. Jij zou eens moeten nadenken over wat je aan je eigen kind kunt doen.’

Shahin zei: ‘Dat is niet aardig, Maryam. Mijn broer heeft niets verkeerd gezegd. Hij is alleen maar bezorgd om je zoon en vindt dat je met hem naar een dokter moet. Alle kinderen in onze familie zijn slim. Dit soort gevallen kennen we niet.’

‘Alle kinderen in mijn familie zijn ook slim. Maak je dus geen zorgen over dit kind. Hij mankeert helemaal niets.’

Ik nam Shadi over uit Fereshtehs armen en wendde me tot Shahaab, die me verschrikt aanstaarde. ‘Als iemand je nog eens “stom” noemt, sla je hem op zijn gezicht. Begrepen?’

Ik hield het daar niet langer uit, dus pakte ik Shahaabs hand vast, draaide me om en ging zonder afscheid te nemen naar huis.

Ik beseftte dat mijn reactie vreemd moest zijn overgekomen voor de familie van mijn man, want ze kenden me als een rustig, verlegen iemand. Deze kwestie zou de hele familie weleens uit elkaar kunnen drijven.

Eenmaal thuis was mijn woede weggeëbd en voelde ik me

alleen nog maar wanhopig en uitgeput. Ik had geen woorden meer. Ik had alles gezegd wat er te zeggen viel. Ik deed Shahaab in bad en trok hem schone kleren aan. Hij bleef me maar aankijken, maar ik kon zijn blik niet doorgronden. Ik wist dat hij was geschrokken van mijn reactie, maar wat hij ervan vond kon ik niet aan hem zien. Achter mijn kalme uiterlijk verborg ik mijn innerlijke stress.

Toen Nasser thuiskwam, borrelde mijn woede weer op. Ik beklagde me over de beledigingen die ze ons kind hadden toegeworpen. Zoals altijd keek hij me zwijgend aan en kauwde op zijn snor. ‘Wat wil je dat ik doe? Misschien hebben ze wel gelijk.’

Een paar seconden keek ik hem aan. Toen sprong ik op en schreeuwde: ‘Denk jij soms ook dat dit kind achterlijk is?’ ‘Als hij niet achterlijk is, waarom wil hij dan niet praten? Volgens de dokter mankeert er niets aan zijn oren of de rest van zijn lichaam. Misschien is het iets psychisch.’

‘Wat een onzin! Er is niets mis met mijn kind. Dat weet ik gewoon. Hij praat met me via zijn ogen.’

‘Jij bent een moeder. Je wilt de waarheid niet accepteren.’

Arash koos partij voor zijn vader. ‘Hij heeft gelijk, mam! Als hij niet stom was, zou hij niet alles doen wat ze hem vragen.’

‘Het is een kind. Hij kent het verschil tussen goed en kwaad niet. Jij bent zijn oudste broer. Je zou beter op hem moeten letten.’

‘Ik wil er niks mee te maken hebben. Ik schaam me om met hem te moeten rondlopen. Iedereen zegt: “Je broer is een idioot.” Zo’n broer wil ik niet.’

‘Hou je mond! In plaats van te voorkomen dat die dingen over hem gezegd worden, herhaal jij ze zelf.’

‘Hij heeft gelijk, Maryam. Probeer de waarheid te accepteren.’

‘Laat me met rust. Mijn kind is geen idioot. Barsten jullie maar!’

En toen begon ik luidkeels te snikken.

3

Het begon tot me door te dringen wat het nu echt betekende om 'stom' te zijn. Al die tijd werd ik belachelijk gemaakt zonder dat ik wist waarom. Maar nu maakte zich langzamerhand zo'n diepe woede van me meester dat ik telkens wanneer ik dat woord hoorde vanbinnen begon te koken. Mijn wangen werden rood en er begon iets in me te borrelen. Ik ging direct in de aanval tegen degene die het woord had gezegd, maar meestal kon ik hem niet overmeesteren, dus gooide ik maar iets kapot. Ik kon er niets aan doen. Ik moest dat bittere gevoel binnen in me kwijtraken, anders ging ik dood.

Terwijl mijn moeder het incident aan mijn vader beschreef, zat ik in een hoekje. Mijn haat nam met de seconde toe en ik was benieuwd naar de reactie van mijn vader. Ik hoopte dat hij wraak zou nemen op al die jongens, dat hij zou afmaken wat Moeder was begonnen en de familie van mijn oom een lesje zou leren. Maar in plaats daarvan bleef hij rustig staan en zei dat ze misschien wel gelijk hadden.

Toen ik Moeders tranen zag en de woorden van Vader en Arash hoorde werd ik woedend. Ik moest iets doen. De deur van Arash' kamer stond uitnodigend open. Zachtjes sloop ik naar binnen. Ik wist dat ik zijn spullen niet mocht aanraken. Dat was me al zo vaak op het hart gedrukt. De lamp op zijn bureau was aan. Overal lagen boeken en papieren, en zijn nieuwe vulpen lag naast een affiche voor school, waar hij al dagen mee bezig was. Ik pakte het potje zwarte inkt dat bij de pen hoorde. Ik hoorde Arash' stem weer. 'Ik schaam me om met hem te moeten rondlopen. Iedereen zegt: "Je broer is een idioot."' Zorgvuldig goot ik de inkt over het werkstuk en al zijn boeken en papieren. Toen ik het lege potje op de grond gooide, was ik gekalmeerd. Het was alsof het vuur in me was gedoofd. Rustig verliet ik de kamer en liep de trap op.

Toen Arash even later begon te schreeuwen, renden mijn ouders zijn kamer in. Ik stak mijn hoofd om de deur om hen beter te kunnen horen. Arash snikte. 'Hij heeft mijn affiche vernield. Ik wilde hem morgen inleveren. Wat moet ik nu tegen de leraar zeggen? Ik heb er zo hard aan gewerkt.'

'Hoe heeft die inktpot kunnen omvallen?' vroeg Vader.

'Die is niet omgevallen. Shahaab heeft hem omgegooid.'

'Onzin,' zei Moeder. 'Shahaab heeft nog nooit eerder iets in je kamer aangeraakt. Wil je hem nu ook al een vandaal noemen? Waarschijnlijk is hij door de wind omgewaaid.'

'Je moeder heeft gelijk. Ik denk niet dat Shahaab zoiets zou doen. Het is nog nooit eerder gebeurd. Hoewel... er staat geen wind hier en de ramen zijn dicht.'

Het was de eerste keer dat ik iets kapot had gemaakt. De wraak was zoet. Ik was nog wel een beetje bang, maar toen het allemaal voorbij was, lag ik rustig in het grote, krakende

bed dat ik onlangs van Arash had overgenomen. Het maakte niet meer uit hoezeer ik dat bed haatte en terugverlangde naar mijn eigen knusse bedje met de spijlen, dat nu voor Shadi was. Of hoe graag ik een nieuw bed met laden had gewild, zoals ze voor Arash hadden gekocht. Ik was niet eens jaloers op Shadi, die bijna elke avond in het spijlenbedje lag te jengelen en uiteindelijk bij Moeder in bed mocht.

Ik deed alsof ik sliep toen Moeder mijn kamer binnenkwam om me te helpen herinneren dat ik mijn pyjama moest aantrekken en mijn tanden moest poetsen. Ze deed het licht uit en verliet mijn kamer. Zelfs de duisternis joeg me geen angst meer aan. De gebeurtenissen van die dag leken me volwassener te hebben gemaakt. Ik weet het niet zeker, maar volgens mij heb ik diezelfde avond Asi en Babi ontdekt, die zich altijd in een hoekje verborgen hielden. Ik vertelde hun de pijnlijke gebeurtenissen van die dag. Ze troostten me en prezen me om wat ik had gedaan.

‘Je hebt op de juiste manier gehandeld. Hij verdiende het,’ zei Asi, en Babi gaf me een kus. Met z’n drieën lachten we onder de dekens. ‘Morgen zullen we zijn vader aanpakken,’ vervolgde Asi. ‘Hij heeft ons ook voor achterlijk uitgemakt.’

We dachten aan de verschillende manieren waarop we spullen die hem het dierbaarst waren konden beschadigen.

‘Zijn auto,’ opperde Babi ten slotte een beetje angstig en aarzelend.

Ik heb nog nooit zo lang wakker gelegen als die nacht.

De volgende ochtend werd ik gewekt door het geluid van Vaders auto. Ik rende naar het raam.

‘Jammer,’ zei Asi. ‘We zijn te laat.’

Maar Babi was blij en haalde opgelucht adem.